

3.B.2 Energiemanagement actieplan 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Milieu en Energiebeleid	5
2.1 Beleidsverklaring	5
3. PLAN Inventariseren energieverbruik en reductiemogelijkheden	7
3.1 Duurzaamheidsbeleid algemeen	7
3.2 Energieverbruik door MvO (Scope 1&2)	7
3.3 Energieverbruik in de keten (scope 3)	9
3.4 Doelstellingen	9
4. DO Implementatie	12
5. CHECK Monitoren	13
6. ACT Bijsturen en continue verbetering	14
Bijlage 1, Stroomschema milieu en energiebeleid	15
Bijlage 2: Doelstellingenmatrix 2023-2024	17
Bijlage 3: Maatregelen en acties 2023	18
Bijlage 4: Beleidsverklaring	19

Voorwoord

Voor u ligt het ‘energiemanagement actieplan’ van Martens en Van Oord, hierna te noemen MvO. Het energiemangement actieplan is onderdeel van het milieu- en energiebeleid binnen MvO. Het doel van het energiemangement actieplan is om de structuur in het milieu- en energiebeleid te waarborgen. Daarnaast staat in het plan wie er verantwoordelijk is voor de onderdelen van het energiebeleid.

Documentnr./ Identificatie nr: 3.B.2 Energiemanagement actieplan 2023

Versienr.: 1.0

Versiedatum: 25-8-2023

Status: Definitief

	Naam	Functie	Paraaf	Datum
Opgesteld door:	Boye Tak	Specialist Duurzaamheid	✓	25-8-2023
Verificatie:	Claudia v/d Poel	Manager bedrijfsvoering	✓	25-8-2023
Vrijgave door:	Maarten Spronk	Directie	✓	25-8-2023

Versienr	Versiedatum	Aanpassingen t.o.v. vorige versie
1.0	25-8-2023	n.v.t.

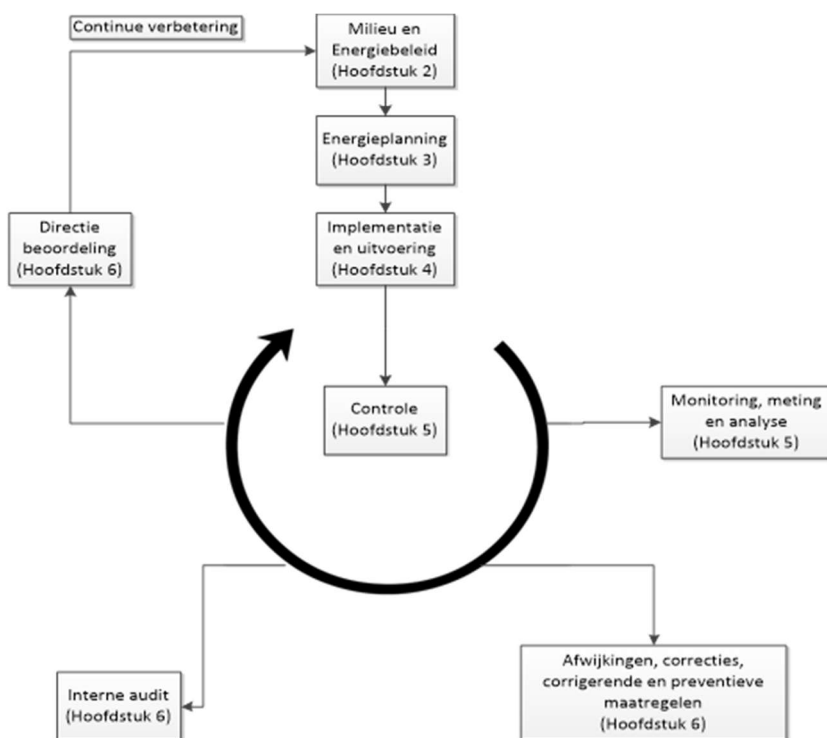

1. Inleiding

Het energiemangement actieplan van MvO is gebaseerd op ISO 14001, NEN-EN-ISO 50001 norm voor energiemangement systemen en het handboek 3.1 van CO2-prestatieladder van SKAO. De NEN-EN-ISO 50001 is gebruikt als handleiding voor het opzetten van het energiemangement actieplan. De norm is echter (nog) niet volledig gevolgd.

Het energiemangement actieplan heeft betrekking op alle bedrijfsonderdelen van MvO zoals halfjaarlijks beschreven staat in de rapportage van de emissie-inventaris (3.A.1 Emissie-inventaris).

Dit document is opgesteld volgens de PDCA cyclus (Plan Do Check Act) uit de NEN ISO 50001, weergegeven in figuur 1. In bijlage 1 van dit plan is MvO's invulling aan het energiemangement actieplan weergegeven in een stroomschema.

2. Milieu en Energiebeleid

Het milieu- en energiebeleid wordt jaarlijks vastgesteld door de directie van MvO. Het milieu- en energiebeleid wordt vastgelegd in de KAM beleidsverklaring en in dit energiemangement actieplan vertaald naar concrete maatregelen en doelstellingen (bijlage 2). Hoe dit beleid gecommuniceerd wordt ligt vast in het communicatieplan (3.C.2 Communicatieplan).

2.1 Beleidsverklaring

De beleidsverklaring is in 2023 herzien, in hoofdlijnen bevat de verklaring de volgende onderwerpen, voor de gehele verklaring zie bijlage x

Beleid en doelstellingen

Kwaliteit, Sociaal werkgeverschap, Veiligheid en Duurzaamheid zijn onlosmakelijk verbonden met ons bedrijf. We hanteren de volgende doelen:

- Wij willen nul ongevallen.
- Wij voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.
- Wij scheiden onze afvalstromen en gaan hier verantwoord mee om.
- Wij hebben een integere bedrijfsvoering.

Kwaliteit

- Wij ontwikkelen onze producten en diensten continu zodat onze klanten ervaren dat ze op en met ons kunnen blijven bouwen in de toekomst.
- Wij werken met projectplannen om onze processen te beheersen.
- Wij beheersen onze risico's en benutten onze kansen, waardoor wij als organisatie in control blijven.
- Wij maken heldere afspraken, komen deze na.
- Wij voldoen aan de (internationale) wet- en regelgeving.
- Wij werken conform ons managementsysteem dat is gecertificeerd op de volgende normen: ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001, VCA**, Veiligheidsladder trede 3, CS-OOO, BRL 7000, 9321, 9335 en de CO2 Prestatieladder.
- Wij werken aan het continu verbeteren van onze werkwijze en vragen onze klanten hoe wij presteren en analyseren hun terugkoppeling om onszelf te blijven verbeteren.
- Wij voeren (interne) audits uit om de verbetermotor te stimuleren.

Veiligheid

- Wij tonen goed werkgeverschap en bieden een veilige en gezonde werkomgeving.
- Wij voeren onze activiteiten zodanig uit dat we (bijna) ongevallen, incidenten en schade aan materieel en middelen voorkomen en V&G risico's minimaliseren.
- Wij hebben inzicht in de oorzaken en gevolgen van incidenten en ontwikkelen hiermee ons lerend vermogen.
- Wij hebben een eigen veiligheidsprogramma ontwikkeld: MvO Safe, en zorgen hiermee dat het veiligheidsbewustzijn van onze medewerkers continu wordt gevoed tijdens kick-offs, toolboxes, VGM-overleggen en trainingen.
- Wij houden regelmatig werkplekinspecties en safetywalks om de veiligheid op onze bouwplaatsen en werkplekken te garanderen en continu te verbeteren.
- Wij hanteren een sterk en ruimhartig PBM-beleid zodat onze mensen altijd beschermd zijn tegen de dagelijkse veiligheids- en gezondheidsrisico's.

Sociaal werkgeverschap

- Wij willen dat onze mensen ervaren dat ze op MvO als werkgever en op elkaar kunnen bouwen.
- Wij vinden het belangrijk dat onze mensen elkaar goed kennen, zich onderdeel voelen van en zich thuis voelen bij MvO.
- Wij hanteren een MvO Gedragscode waarin onze bedrijfscultuur is omschreven en welke normen en regels we hierbij nastreven.
- Wij blijven investeren in onze medewerkers en hun ontwikkeling.
- Wij hechten veel waarde aan een goede fysieke en mentale gezondheid en hebben een MvO Fit! programma dat gericht is op voeding, leefstijl, beweging en vitaliteit.

Milieu & Duurzaamheid

- Wij voorkomen dat onze activiteiten negatieve effecten hebben op het milieu.
- Wij leveren een actieve bijdrage aan het verminderen van het energieverbruik en gaan klimaatverandering als gevolg van de CO₂ uitstoot zoveel mogelijk tegen.
- Wij scheiden onze afvalstromen en gaan er verantwoord mee om. Afval wordt niet gedumpt.
- Wij passen duurzame materialen, materieel, technieken en concepten toe.
- Wij maken onze kantoren en werkplaatsen energiezuinig en gebruiken waar mogelijk duurzame brandstoffen.
- Wij zijn actief aan de slag met behoud van biodiversiteit op en rond onze projecten en kantoren.

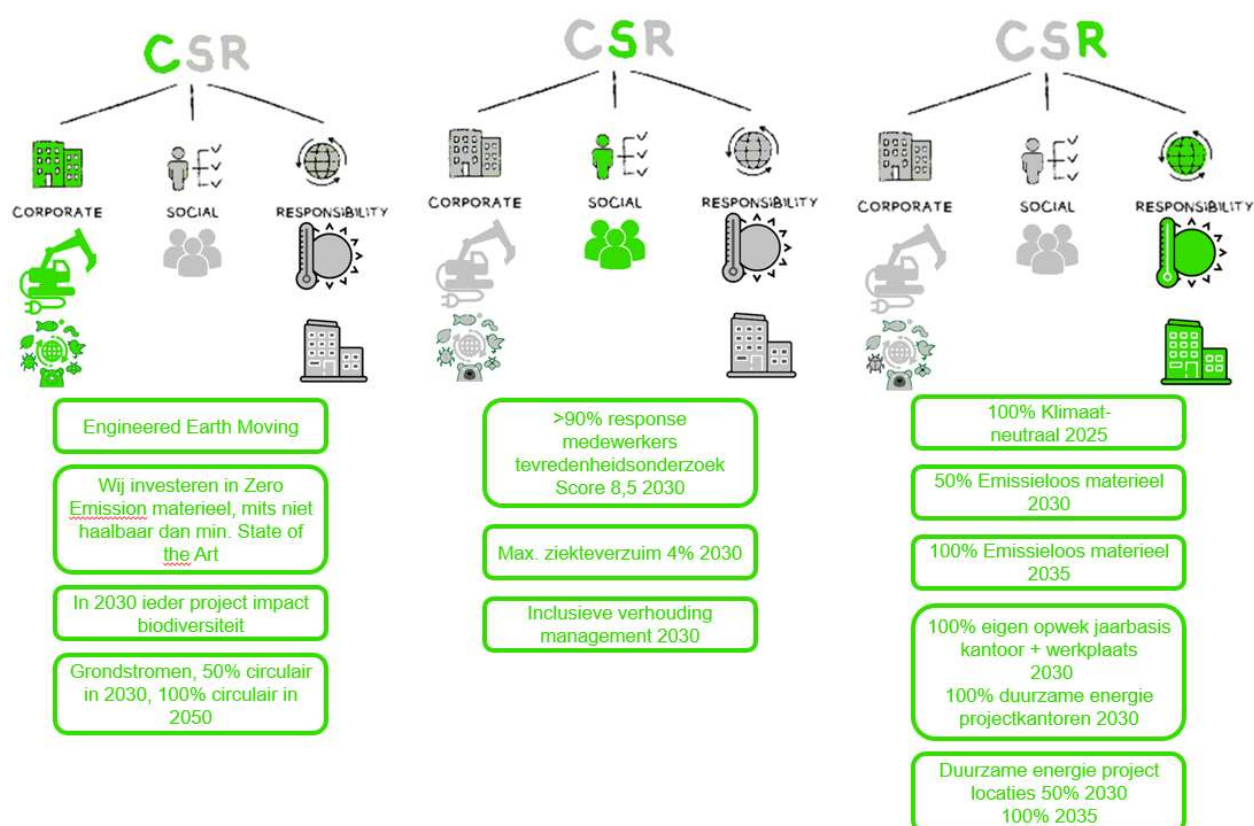
3. PLAN Inventariseren energieverbruik en reductiemogelijkheden

De eerste stap voor het reduceren van het energieverbruik is het energieverbruik van de organisatie en in de keten inzichtelijk maken.

3.1 Duurzaamheidsbeleid algemeen

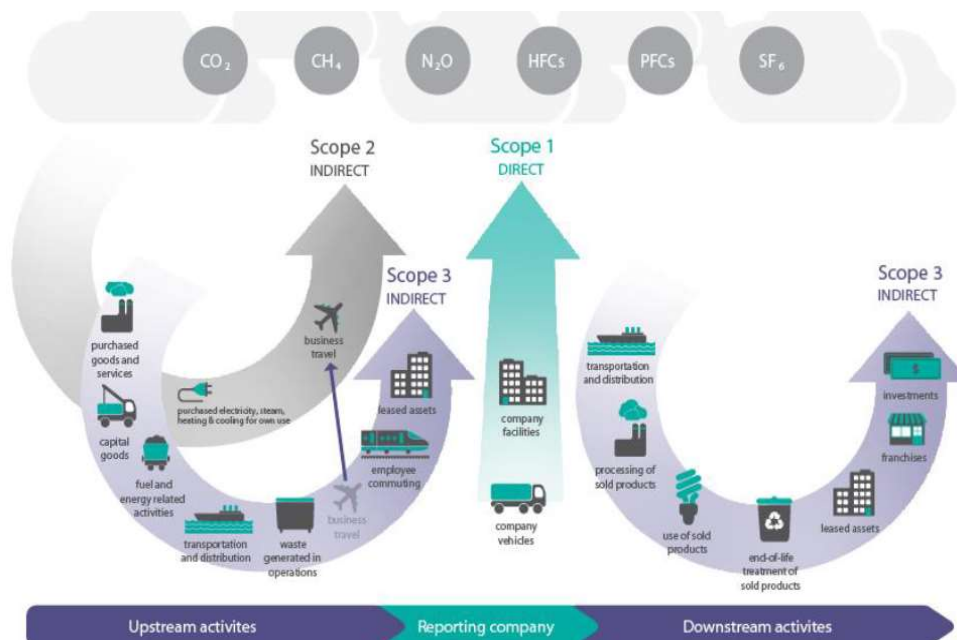
MvO heeft een Duurzaamheidsvisie opgesteld met daarin doelen om de komende jaren aan te pakken. De speerpunten binnen deze visie zijn materieel, biodiversiteit, medewerkers klimaat en vastgoed, vanuit deze visie zijn de bedrijfsdoelstellingen opgesteld. Als we specifiek naar CO₂ emissie kijken kunnen we concluderen dat de inzet van materieel en daar bijhorende brandstofverbruik verantwoordelijk is voor 99% van onze CO₂ uitstoot, om die reden ligt de nadruk van onze reductiedoelstellingen op het brandstofverbruik.

In lijn met de eisen van onze opdrachtgevers hebben wij de doelstelling om in 2030 50% CO₂ te reduceren en in 2035 een volledige emissieloze bedrijfsvoering te hebben. Dit willen we bereiken door te investeren in emissieloos materieel en alternatieve brandstoffen.

Duurzaamheid is een thema wat bij enkele functionarissen een rol speelt maar nog niet breed gedragen wordt. Sinds november 2022 heeft MvO een Specialist Duurzaamheid in dienst. Middels het opstellen van een meer jaren strategie document worden de ambities

van MvO beschreven en kenbaar gemaakt, welke uiteindelijk input leveren voor het transitie pad.

Figuur 2: Scope diagram

De project- en crediteurenadministratie in samenwerking met ICT stelt de emissie-inventaris op. De Specialist duurzaamheid is eindverantwoordelijk voor de rapportage van de analyse van de emissie-inventarisatie. De kwaliteit van de inventarisatie wordt geborgd door het document 4.A.2 kwaliteitsmanagementplan emissie-inventarisatie. In het kwaliteitsmanagementplan staat beschreven wie voor de verschillende onderdelen van de emissie-inventarisatie verantwoordelijk is.

Voor het in kaart brengen van de emissies wordt gebruik gemaakt van drie hulpmiddelen: de CO₂ project template, de Carbon Footprint Calculator en een recap dump document van de CO₂ om zelf te controleren of de totaal vastgestelde emissies correct zijn.

De CO₂ project template zorgt ervoor dat de emissies op projectniveau geregistreerd worden. In de Carbon Footprint calculator worden de volgende energieverbruiken omgerekend naar CO₂ uitstoot:

Scope 1:

- Brandstofgebruik (fuel used): bij MvO voornamelijk verbruik van gas (in m³/kg of liters) voor bijvoorbeeld het verwarmen van (project)kantoren en werkplaats. Daarnaast ook bijvoorbeeld lasgas gebruik binnen de werkplaats.
- Zakelijk (auto) verkeer (business car travel): verbruik van brandstof (liters diesel, gas en benzine) eigen wagen- en machinepark.
- Koelgasverbruik airco (airco refrigerants): lekkage van koude middelen (in kilogram) omgerekend naar CO₂-emissies.

Scope 2:

- Ingekochte elektriciteit (electricity purchased): verbruik van ingekochte elektriciteit (in kWh) op kantoren, werkplaatsen en projecten.
- Zakelijk autoverkeer met privé auto (personal cars for business travel): verbruik van brandstof van privéauto's voor zakelijk verkeer gebaseerd op gedeclareerde kilometers. Door een verbeterde registratie scheidt MvO sinds 2013 zakelijke en woon-werk (commuter travel scope 3) kilometers van privéauto's.
- Zakelijk vliegverkeer (business air travel): aantal vluchtkilometers.

In de calculator zijn de conversiefactoren opgenomen uit het SKAO "Handboek CO₂ prestatieladder". De ingevulde gegevens in de calculator worden per periode in een gescheiden (digitale) map verzameld.

Zoals beschreven staat in het kwaliteitsplan voor de emissie-inventaris (4.A.2) voert de afdeling Duurzaamheid een kwaliteitscontrole op de data uit. Hierbij wordt gekeken of de organisatiegrenzen correct zijn, de gegevens onder de juiste scope zijn verwerkt en of de juiste conversiefactoren zijn gebruikt.

Nadat de emissie-inventaris is opgesteld, wordt door de afdeling Duurzaamheid een energie auditverslag (document 2.A.3), waarbij gelet wordt op significant energieverbruik, opgesteld. Dit energie-auditverslag is de basis voor het signaleren van reductiemogelijkheden.

3.3 Energieverbruik in de keten (scope 3)

Conform het CO₂-prestatieladder handboek versie 3.1 wordt door de afdeling Duurzaamheid eerst een beoordeling van de meest materiele emissies uitgevoerd (op basis van factuurgegevens en crediteurenwaarde) voor de vijftien scope 3 hoofdcategorieën (dit vindt 1x per 3 jaar plaats). Voor de komende certificeringscyclus dient deze nog gepland en gemaakt te worden. Daarnaast wordt de invloed die MvO heeft op de CO₂-emissies van derden meegewogen voor de bepaling van de zes meest materiele scope 3 emissies. Hierdoor ontstaat een rangorde van meest interessante categorieën voor het uitvoeren van een ketenanalyse. Uit de zes meest materiele scope 3 emissie categorieën worden tenminste twee actuele categorieën geselecteerd, waarbij geldt dat voor meest interessante categorieën een ketenanalyse uitgevoerd wordt. Voor de ketenanalyses geldt dat voor de komende certificeringscyclus deze nog gepland en uitgevoerd dienen te worden.

3.4 Doelstellingen

MvO heeft algemene bedrijfsdoelstellingen en projectdoelstellingen. De algemene doelstellingen hebben betrekking op de totale CO₂ reductie van MvO. De projectdoelstellingen geven een ambitie aan die per project specifiek gemaakt moeten worden in een CO₂ reductieplan. In de praktijk is gebleken dat een algemene reductiedoelstelling op scope 3 lastig meetbaar is. In 2023 wordt dan ook per project bekeken of er kansen zijn om op scope 3 te kunnen reduceren. Hiervoor wordt dan (indien mogelijk) per project per materiaalsoort (daar waar van toepassing, zie meest materiele emissies) vastgesteld wat de doelstelling zal zijn.

3.4.1 Algemene doelstellingen

De algemene doelstellingen MvO betreffen scope 1 en 2 en hebben als referentiejaar 2020. De doelstellingen zijn vastgesteld voor het jaar 2023 en 2024. Deze doelstellingen worden in de loop van 2024 opnieuw vastgesteld voor een nieuwe periode van ± 10 jaar. Hierbij wordt 2020 als nieuw uitgangspunt genomen.

3.4.2 Projectdoelstellingen CO₂ gegunde projecten

Tijdens de tender wordt reeds gekeken welke mogelijkheden er zijn. Getracht wordt om zo efficiënt mogelijk met kosten om te gaan. Dit betekent ook dat er efficiënt met brandstofverbruik wordt omgegaan. Bij CO₂/ duurzaamheidsprojecten wordt gekeken naar een besparing op CO₂ van minimaal 20% in de tenderfase op de standaard uitgangspunten. Bij het bepalen van de standaard uitgangspunten hebben wij gekeken naar het transitiepad van Rijkswaterstaat welke wij geadopteerd hebben als het standaard uitgangspunt, met betrekking tot het in te zetten materieel (mobiele werktuigen & logistiek)

	Periode 2023 - 2024	Periode 2025 - 2035	Periode >2035
Mobiele werktuigen	Stage IIIb	Stage IV met roetfilter	Zero emission
Logistiek >12ton	Euro V	Euro VI	Euro VI

Tijdens de realisatiefase wordt hier nog 2-5% (daar waar mogelijk meer) verdere besparing op gerealiseerd ten opzichte van de aanbieder. Voor elk duurzaamheidsproject (daar waar CO₂ of duurzaamheid in de uitvraag is meegenomen ofwel CO₂ gunning van toepassing is) wordt een CO₂ reductieplan opgesteld en halfjaarlijks een update gemaakt waarin de voortgang van de resultaten wordt vastgesteld.

3.4.3 Scope 3 doelstellingen

MvO heeft in haar scope 3 (conform de rapportage Meest Materiele Emissies) het meeste invloed op de aan/afvoer van bepaalde hoeveelheden materialen per schip. Hierin staan de volgende elementen centraal:

- Afstand/ locatie;
- Soort schip/ beladingsgraad;
- Snelheid van varen;
- Vol heen/ vol terug principe;

Verder zal in scope 3 voornamelijk invloed uitgeoefend kunnen worden op de hoeveelheden (optimalisatie ontwerp, hergebruik van materialen op locatie) zodat er in zijn totaliteit minder materialen noodzakelijk zijn.

Echter, aangezien het dus voornamelijk om aan- en afvoer van materialen gaat, blijft de oorspronkelijke doelstelling in scope 3 (20% reductie op scheepvaart transport) van kracht echter wordt gebruikt als referentie. Per project (CO₂ gegund) en indien van toepassing, wordt hiervan een nadere invulling weergegeven.

Algemeen geldt dat er zoveel mogelijk gereduceerd wordt op scope 3 (dus op alle in te zetten materiaalsoorten). De doelstelling van 20% besparing was in 2016 vastgesteld voor breuksteen en is in praktijk lastig meetbaar.

In principe zal er in 2023 voornamelijk per CO₂ gegund project gekeken gaan worden hoe we deze referentiedoelstelling per project kunnen inzetten. Per project wordt dan vastgesteld of we per materiaalsoort een bepaalde reductiedoelstelling kunnen vaststellen. Daar waar er dan vaarbewegingen plaats zullen vinden, wordt er een doelstelling voor dat project op vaarbeweging vastgesteld (op basis van hoeveelheid en mogelijk op basis van vaargedrag). Deze doelstellingen worden opgenomen in het betreffende CO₂ projectplan.

Voor wat betreft zinkstukken is geen harde doelstelling vastgesteld. Zinkstukken worden niet in elk project toegepast en staan lager in de rangorde voor wat betreft de meest materiele emissies. Indien in een project blijkt dat de realisatie van de zinkstukken een behoorlijke impact op de CO₂ uitstoot van dit project heeft, dan wordt hier voor dit project een specifieke doelstelling voor vastgesteld in het CO₂ reductieplan.

4. DO Implementatie

Halfjaarlijks wordt geanalyseerd welke maatregelen in aanmerking komen voor implementatie in de algemene bedrijfsvoering. De afdeling Duurzaamheid onderzoekt besparende maatregelen die ofwel uit de markt worden aangereikt, ofwel uit de duurzaamheidsmatrix en bespreekt mogelijke energie- en CO₂-reductiedoelstellingen met het management of projectleiding van MvO. Het management stelt de maatregelen en de daarbij behorende doelstellingen vast in een directie- of managementoverleg.

Daarnaast wordt er door de projectleiders en werkvoorbereiders geanalyseerd welke reductiemaatregelen uit het kansenregister geïmplementeerd kunnen worden op de projecten.

Voor de scope 3 emissies zijn de CO₂-reducerende maatregelen en bijbehorende doelstellingen gefocust op de significante energieverbruiken (uit de ketenanalyse). De vastgestelde doelen en bijbehorende maatregelen uit het directieoverleg worden opgenomen in een doelstellingenmatrix, (bijlage 2).

In deze doelstellingen matrix wordt een verantwoordelijk functionaris benoemd om het programma te implementeren. Deze functionaris zorgt voor het uitzetten van acties binnen de organisatie en voor de daarbij horende communicatie. Daarnaast bepaalt de functionaris welke hulpmiddelen hij/zij nodig heeft voor het realiseren van de doelstellingen.

5. CHECK Monitoren

Twee keer per jaar wordt de voortgang ten opzichte van de reductie-doelstellingen (van scope 1, 2 en 3) bepaald, middels het document 4.B en 5.B voortgangsrapportage CO2-reductie. De actiehouder uit de doelstellingenmatrix rapporteert de voortgang aan de afdeling Duurzaamheid. De afdeling Duurzaamheid beoordeelt de resultaten en bespreekt deze met de directie. Daarnaast worden deze voortgangsrapportages twee keer per jaar intern en extern gecommuniceerd.

Ook voor de projecten worden voorgangsrapportages (4.B en 5.B) opgesteld. In deze voortgangsrapportages worden het energieverbruik, de reductiemaatregelen en de communicatieactiviteiten van het project behandeld.

Interne audit:

Periodiek, minimaal 1x per jaar wordt door de afdeling Duurzaamheid van MvO een interne audit over de effectiviteit en doelmatigheid van het milieu- en energiebeleid uitgevoerd. De interne audit is erop gericht om te toetsen of het milieu- en energiebeleid van MvO effectief en doelmatig is geïmplementeerd. De afdeling Duurzaamheid stelt een auditrapport op met daarin de bevindingen van de interne audit. Deze bevindingen worden meegenomen als actiepunten voor het aanpassen of verbeteren van het milieu- en energiebeleid en de implementatie ervan.

6. ACT Bijsturen en continue verbetering

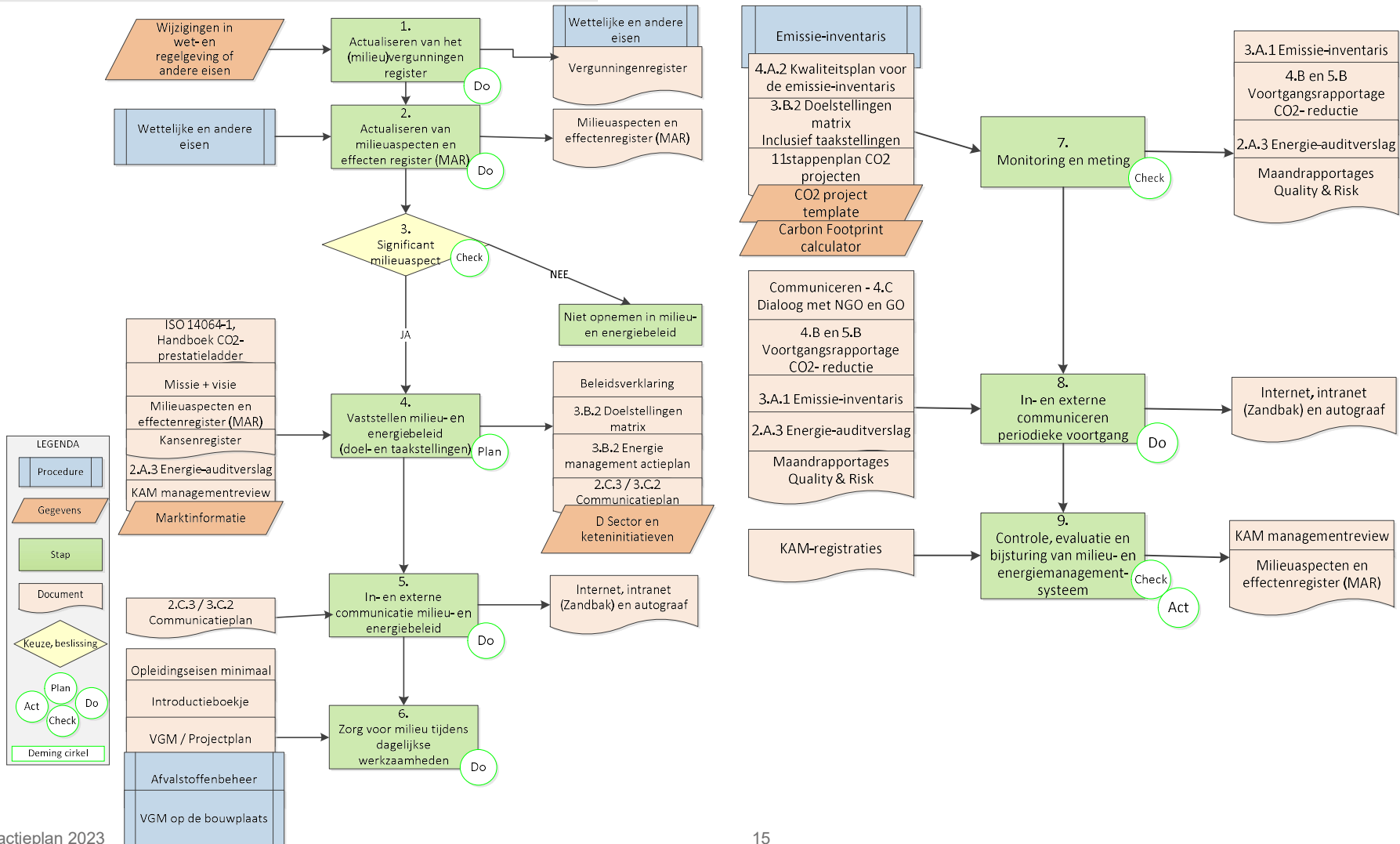
Management Review:

Een onderdeel van de jaarlijkse directiebeoordeling van het kwaliteitssysteem is de beoordeling van het milieu- en energiebeleid. Input voor de directiebeoordeling zijn de voortgangsrapportages, de uitkomsten van de dialoog met Niet Gouvernementele Organisatie (NGO) en Gouvernementele Organisatie (GO) en de uitkomsten van de interne audit. In de directiebeoordeling wordt bepaald of bijsturing noodzakelijk is. Deze beoordeling vormt mede de input voor het begin van het proces, waardoor de loop gesloten is.

Bijlage 1: Stroomschema milieu- en energiebeleid

MILIEU- EN ENERGIEBELEID
DOEL PROCEDURE: Milieuzorg en verminderen van energieverbruik, inclusief CO2-emissies.
PROCEDURE EIGENAAR: Directie
VERSIE: 1
DATUM: 30-06-2014

TOELICHTING STAPPEN	TAAK	VERANTWOORDELIJK
<p>Stap 1 Actualiseren van het (milieu)vergunningenregister</p> <ul style="list-style-type: none"> -We blijven op de hoogte van de laatste wijzigingen in wet- en regelgeving via: - Informatie verstrekt door bevoegd gezag - Informatie verstrekt door branchevereniging - http://wetten.overheid.nl - Toegang Arbocatalogi - Abonnement op vakliteratuur - Abonnement op digitale nieuwsbrieven Infomil - Extern adviseur Kwantes Raadgeving (met een abonnement van Uitgeverij RDMG). <p>Daarnaast laten wij dit overzicht tweemaal per jaar controleren en updaten door een extern deskundige.</p> <p>(Milieu)vergunningen die in het kader van de realisatie van een project vereist en noodzakelijk zijn bewaakt en archiveert de vergunningenspecialist van het project op de projectlocatie. Verantwoordelijk voor het beheer en de archivering van de projectgebonden (milieu)vergunningen, inclusief het aantoonbaar voldoen aan de in de vergunning gestelde eisen is de Projectleider. Voor het opstellen van deze vergunningenregisters kan geput worden uit dit centrale overzicht, een blanco vergunningenregister is te vinden in het managementsysteem. Daarnaast biedt dit overzicht input voor de relevante wet- en regelgeving voor onze milieu aspecten (zie milieu aspecten register).</p> <p>Voorschriften uit niet project gebonden vergunningen (bijvoorbeeld voor het hoofdkantoor, of eisen vanuit de KEW) worden door de desbetreffende BV bijgehouden.</p>	<p>Stap 1 Vergunningenspecialist project Beheerder vergunning in MvO BV Kwaliteitsprocesmanager</p>	<p>Stap 1 Projectleider Directie</p>
<p>Stap 2 Identificeren, actualiseren en prioriteren milieuaspecten (MAR)</p> <ul style="list-style-type: none"> -De Coördinator Duurzaamheid identificeert voor alle activiteiten, producten en diensten de milieuaspecten en bepaalt welke belangrijk zijn door evaluatie van de bijbehorende milieueffecten. Ten minste jaarlijks en bij relevante wijzigingen in organisatie, van activiteiten, producten of diensten worden de milieuaspecten en bijbehorende milieueffecten herbeoordeeld. 	<p>Stap 2 Coördinator Duurzaamheid</p>	<p>Stap 2 Kwaliteitsprocesmanager</p>
<p>Stap 3 Bepalen significantie milieuaspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> -Voor het bepalen van de significantie van de milieueffecten maakt de coördinator duurzaamheid gebruik van een kans/effect matrix. Met behulp van deze matrix bepaalt hij welke milieuaspecten significant zijn. De milieuaspecten deelt de Coördinator Duurzaamheid in 3 categorieën: - Zeer hoog risico, risico reducerende maatregelen zijn altijd nodig - Hoog risico, onderzoek naar risico reducerende maatregelen. - Aanvaardbaar risico, geen verdere maatregelen nodig, beschermingsniveau voldoende. <p>De eerste 2 categorieën worden opgenomen in het milieu- en energiebeleid. De milieuaspecten die niet significant zijn worden niet opgenomen in het milieu- en energiebeleid.</p>	<p>Stap 3 Coördinator Duurzaamheid</p>	<p>Stap 3 Kwaliteitsprocesmanager</p>
<p>Stap 4 Vaststellen milieu- en energiebeleid (doel- en taakstellingen)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Het directieteam stelt het milieu- en energiebeleid jaarlijks vast. Het beleid wordt opgesteld voor de significant gevonden milieuaspecten én voor de verplichte onderdelen vanuit de CO2-prestatieladder. Dit beleid bestaat uit concrete doelstellingen onderschreven door de directie. Daarnaast wordt besloten aan welke sector- en keteninitiatieven wordt meegedaan. -Het energiebeleid vertaalt de Coördinator Duurzaamheid in overleg met de Kwaliteitsprocesmanager naar doelen, taken en plannen. -De Coördinator Duurzaamheid en kwaliteitsprocesmanager bespreken de KAM management review, de MAR, het energie-auditverslag en mogelijke kansen voor energiereductie met de directie. -De Coördinator duurzaamheid actualiseert in overleg met de marketing en communicatie afdeling het communicatieplan. 	<p>Stap 4 Directie en Coördinator Duurzaamheid Kwaliteitsprocesmanager</p>	<p>Stap 4 Directie</p>
<p>Stap 5 (In- en externe communicatie milieu- en energiebeleid)</p> <ul style="list-style-type: none"> -De Coördinator Duurzaamheid zorgt, in overleg met de marketing en communicatie afdeling, dat het milieu en energiebeleid gecommuniceerd wordt naar alle personen die voor of namens de organisatie werkzaam zijn en externe belanghebbenden. In het communicatieplan staat beschreven wat en hoe frequent er gecommuniceerd wordt. 	<p>Stap 5 Coördinator duurzaamheid, marketing en communicatie</p>	<p>Stap 5 Kwaliteitsprocesmanager</p>
<p>Stap 6 Zorg voor milieu tijdens dagelijkse werkzaamheden</p> <p>Tijdens de uitvoering dient gewerkt te worden conform de (milieu)eisen zoals vastgelegd in het VGM plan / projectplan en de overige documenten/procedures.</p>	<p>Stap 6 Projectleider</p>	<p>Stap 6 Directie</p>
<p>Stap 7 Monitoring en meting</p> <p>Periodiek, tenminste eenmaal per jaar, dient een voortgangsrapportage opgesteld te worden waarin het milieuzorgsysteem gereviewd wordt. Hierbij wordt aandacht besteed aan de resultaten van audits, gemelde afwijkingen, milieu incidenten, milieuklachten, etc. Maandelijks wordt door de afdeling Quality en Risk een voortgangsrapportage verzonden.</p> <ul style="list-style-type: none"> -De crediteuren en projectadministratie inventariseren halfjaarlijks het energieverbruik. -De Coördinator Duurzaamheid analyseert de emissie-inventaris en stelt een energie-auditverslag op met reductiekansen voor energieverbruik. -De Coördinator Duurzaamheid stelt de scope 3 emissie documenten op. -De Coördinator Duurzaamheid monitort de voortgang door middel van halfjaarlijkse voortgangsrapportages, die in overleg met de marketing en communicatie afdeling gecommuniceerd worden. 	<p>Stap 7 Coördinator duurzaamheid, kwaliteitsprocesmanager</p>	<p>Stap 7 Kwaliteitsprocesmanager</p>
<p>Stap 8 In- en externe communiceren periodieke voortgang</p> <ul style="list-style-type: none"> -De Coördinator Duurzaamheid zorgt ervoor dat dialogen georganiseerd worden met een Niet Gouvernementele Organisatie (NGO) en Gouvernementele Organisatie (GO) -De Coördinator Duurzaamheid zorgt, in overleg met de marketing en communicatie afdeling, dat de voortgang gecommuniceerd wordt naar in- en externe belanghebbenden. 	<p>Stap 8 Coördinator duurzaamheid, marketing en communicatie</p>	<p>Stap 8 Kwaliteitsprocesmanager</p>
<p>Stap 9 Controle, evaluatie en bijsturing van milieu- en energiemanagementsysteem</p> <ul style="list-style-type: none"> -De Kwaliteitsprocesmanager houdt jaarlijks een documentenaudit CO2-prestatieladder. -Het directieteam bepaalt jaarlijks aan de hand van de KAM managementreview of er bijgestuurd dient te worden. Het resultaat van deze directiebeoordeling kan zijn dat het milieubeleid wordt aangepast en/of dat de milieudoelstellingen verder worden aangescherpt. Ook wordt in de managementreview de naleving van wettelijke en andere eisen beoordeeld. 	<p>Stap 9 Intern auditteam, kwaliteitsprocesmanager En directie</p>	<p>Stap 9 Directie</p>

Bijlage 2: Doelstellingenmatrix 2023-2024

Scope	Omschrijving doelstelling	Doelstelling kwantitatief	Toelichting
1&2	Ten opzichte van het basisjaar 2020, 10.380 ton CO ₂ heeft MvO de ambitie om 50% CO ₂ te reduceren tegen 2030. Daarnaast wil MvO emissieloos opereren in 2035. Dat betekent dat zij vanaf basisjaar 2020 tot 2030 per jaar 5% zou moeten reduceren. Vanaf 2030 tot 2035 wordt dit 10%. Dus basis doelstelling zal voor de komende jaren 5% per jaar zijn.	2020 $\frac{1}{2}$ 2030 $\pm$ 500 ton CO ₂ reductie per jaar 2030 $\frac{1}{2}$ 2035 $\pm$ 1000 ton CO ₂ reductie per jaar	Zero emission, als tijdens monitoring blijkt dat de reducties niet gehaald worden dan zal er onderzocht worden of HVO100 ingezet kan worden als extra reductiemaatregel
1	Omdat bijna 97% van de totale CO ₂ reductie uit scope 1 dient te komen ligt daar de focus op. De komende jaren zet MvO zich in op het elektrificeren van haar materieelpark. Het toepassen van HVO100 wordt projectspecifiek gedaan.	Bij vervanging keuze voor elektrisch, mits technisch en financieel haalbaar, anders state of the art techniek. De toepassing van HVO100 wordt per project bepaald.	Scope 1 emissies = o.a. brandstof
2	100% groene stroom hoofdkantoor Damweg en/of 10% CO ₂ reductie op elektraverbruik Damweg	Min 13,82 ton CO ₂ reductie	Omzetten contract energieleverancier en/of opstellen inventarisatie energiebesparende maatregelen
3	Gemiddeld 20% CO ₂ -uitstoot vermindering oftewel MKI kosten in de keten m.b.t. toepassing van breuksteen/ overige materialen zand, klei etc. (standaard project Beatrixsluis) op projecten 2016-2018 ten opzichte van de opgestelde ketenanalyse in 2016	20% CO ₂ reductie per project op de ketenanalyses zand, grond, grind, kei, breuksteen (scheepvaart transport aan – en afvoer)= referentiedoelstelling. Per CO ₂ gegund project	Elk half jaar wordt vastgesteld in hoeverre de doelstelling wordt bereikt
1 & 2	Op basis van de strategie worden nieuwe doelstellingen opgesteld voor de bredere aanpak.	In de tender 20% reductie t.o.v. standaard ¹ . In de uitvoering $\pm$ 5% reductie t.o.v. de calculatie.	Per project

Bijlage 3: Maatregelen en acties 2023

Algemeen:

- Opstellen halfjaarlijkse/ jaarlijkse rapportage

Scope 1:

- Campagne en aanpassingen materieel voor voorkomen onnodig stationair draaien.
- Investeren in schoon en zuinig materieel.(Elektrische vrachtwagen)
- Investeren in elektrisch aangedreven hulpmaterieel (hybride aggregaten).
- Investeren in schone bedrijfsauto's met geel en grijs kenteken. Voor zakelijk vervoer vanaf 2023 elektrisch + plug-in hybride, vanaf 2025 elektrisch
- Intern en extern vormgeven aan de cursus het nieuwe draaien.
- Verhogen bewustzijn machinisten, chauffeurs en overig personeel door informeren over het verbruik van de machine/voertuig.

Scope 2:

- Onderzoeken uitbreidingsmogelijkheden voor toepassing zonnepanelen.
- Onderhoud & verbetering van de gebouwinstallatie.
  - o LED-verlichting hele pand
  - o Onderzoeken mogelijkheden gebruik bodemwarmte
  - o Duurzame bedrijfskleding
  - o Printbeleid (geen desktopprinters)

Scope 3:

- Het zoveel mogelijk hergebruiken van materialen op locatie dan wel op de eigen MvO projecten zo dichtbij mogelijk bij de locatie waar deze is vrijgekomen
- Het voorkomen van overbodig materiaal gebruik door slimme ontwerpen
- Het gebruik van schepen als vervoersmiddel van grote vrachten.
- Het zorgdragen voor zo groot mogelijke belading van de ingezette schepen.
- Het inzetten van zo groot mogelijke schepen.
- Het zo dicht mogelijk op de projectlocatie afleveren van materialen (overslag/depot).
- Het zorgdragen voor retourvrachten.
- Het reduceren van de vaarsnelheid.
- Het stimuleren van hergebruik van materialen (einde levensduur of in het werk hergebruiken).
- Het opnieuw vaststellen/ evalueren van de belangrijkste ketenanalyses

Bijlage 4: Beleidsverklaring

Beleidsverklaring

Sinds de oprichting in 1986 heeft Martens en Van Oord zich ontwikkeld tot een toonaangevend bedrijf in de grond-, weg- en waterbouw. Met dank aan betere, innovatieve en duurzame oplossingen leveren we onder andere een bijdrage aan (water)veiligheid, mobiliteit, waterkwaliteit, natuurontwikkeling en leefbaarheid.

Wij willen graag dat onze mensen ervaren dat ze op MvO als werkgever en op elkaar kunnen bouwen en willen ook dat onze klanten ervaren dat ze op en met ons kunnen bouwen. Wij willen ons onderscheiden in de markt. Door techniek en kennis op unieke wijze te combineren. Door intelligente systemen en hoogwaardig materieel in te zetten. Door slimme logistiek toe te passen en bouwstoffen efficiënt te benutten. Maar bovenal door de Mensen die het Maken. Op het land, in het water en op de grens ertussen.

Wij. Bouwen. Samen. aan een duurzame toekomst

We beseffen dat ons familiebedrijf werkzaam is in een kwetsbare wereld. Wij bouwen aan een beter bedrijf en betere projecten, op een eerlijke, prettige, open en professionele manier.

Veilig, eerlijk en integer handelen vormt de basis voor onze bedrijfsvoering. Deskundig, grensverleggend en betrokken: het zijn de kernwaarden die aan de basis van ons bedrijf liggen. Deze kernwaarden maken het verschil in de manier waarop we als bedrijf omgaan met de Mensen die het Maken, onze opdrachtgevers, samenwerkingspartners, de samenleving en andere stakeholders.

Martens en Van Oord wil het maken van projecten onlosmakelijk combineren met 'het goede doen voor de wereld'. Belangrijke thema's hierin zijn veiligheid, sociaal werkgeverschap, kwaliteit, duurzaamheid en (bio-)diversiteit. Winstbejag en kortetermijndenken mogen nooit de overhand krijgen boven continuïteit en aandacht voor de omgeving.

Tobias van Oord

Teun de Koning

Maarten Spronk

Beleid en doelstellingen

Kwaliteit, Sociaal werkgeverschap, Veiligheid en Duurzaamheid zijn onlosmakelijk verbonden met ons bedrijf. We hanteren de volgende doelen:

- Wij willen 0 ongevallen.
- Wij voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.
- Wij scheiden onze afvalstromen en gaan hier verantwoord mee om.
- Wij hebben een integrale bedrijfsvoering.

Kwaliteit

- Wij ontwikkelen onze producten en diensten continu zodat onze klanten ervaren dat ze op en met ons kunnen blijven bouwen in de toekomst.
- Wij werken met projectplannen om onze processen te beheersen.
- Wij beheersen onze risico's en benutten onze kansen, waardoor wij als organisatie in control blijven.
- Wij maken heldere afspraken, komen deze na.
- Wij voldoen aan de (internationale) wet- en regelgeving.
- Wij werken conform ons managementsysteem dat is gecertificeerd op de volgende normen: ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001, VCA**.
- Veiligheidsladder tride 3, CS-OOO, BRL 7000, 9321, 9335 en de CO₂ Prestatieladder.
- Wij werken aan het continu verbeteren van onze werkwijze en vragen onze klanten hoe wij presteren en analyseren hun terugkoppeling om onszelf te blijven verbeteren.
- Wij voeren (interne) audits uit om de verbetermotor te stimuleren.

Sociaal werkgeverschap

- Wij willen dat onze mensen ervaren dat ze op MvO als werkgever en op elkaar kunnen bouwen.
- Wij vinden het belangrijk dat onze mensen elkaar goed kennen, zich onderdeel voelen van en zich thuis voelen bij Martens en Van Oord.
- Wij hanteren een MvO Gedragscode waarin onze bedrijfscultuur is omschreven en welke normen en regels we hierbij nastreven.
- Wij blijven investeren in onze medewerkers en hun ontwikkeling.
- Wij hechten veel waarde aan een goede fysieke en mentale gezondheid en hebben een MvO Fit programma dat gericht is op voeding, leefstijl, beweging en vitaliteit.

Veiligheid

- Wij tonen goed werkgeverschap en bieden een veilige en gezonde werkomgeving.
- Wij voeren onze activiteiten zodanig uit dat we (bijna) ongevallen, incidenten en schade aan materieel en middelen voorkomen en V&G risico's minimaliseren.
- Wij hebben inzicht in de oorzaken en gevolgen van incidenten en ontwikkelen hiermee ons lerend vermogen.
- Wij hebben een eigen veiligheidsprogramma ontwikkeld: MvO Safe, en zorgen hiermee dat het veiligheidsbewustzijn van onze medewerkers continu wordt gevoed tijdens kick-offs, toolboxes, VGM-overleggen en trainingen.
- Wij houden regelmatig werkplekinspecties en safetywalks om de veiligheid op onze bouwplaatsen en werkplekken te garanderen en continu te verbeteren.
- Wij hanteren een sterk en ruimhartig PBM-beleid zodat onze mensen altijd beschermd zijn tegen de dagelijkse veiligheids- en gezondheidsrisico's.

Milieu & Duurzaamheid

- Wij voorkomen dat onze activiteiten negatieve effecten hebben op het milieu.
- Wij leveren een actieve bijdrage aan het verminderen van het energieverbruik en gaan klimaatverandering als gevolg van de CO₂ uitstoot zoveel mogelijk tegen.
- Wij scheiden onze afvalstromen en gaan er verantwoord mee om. Afval wordt niet gedumpt.
- Wij passen duurzame materialen, materieel, technieken en concepten toe.
- Wij maken onze kantoren en werkplaatsen energiezuinig en gebruiken waar mogelijk duurzame brandstoffen.
- Wij zijn actief aan de slag met behoud van biodiversiteit op en rond onze projecten en kantoren.

Wij doen er alles aan en motiveren onze medewerkers om onze prestaties structureel te blijven verbeteren en onze doelstellingen te bereiken, binnen de grenzen van de geldende wet- en regelgeving. Dit beleid is bekend bij alle medewerkers en wordt zo nodig geüpdatet.

Dossierhoud, 24-07-2023

